

БЕЗПЕКА ПОТЕНЦІЙНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

Приходько В. М.

*Науково-дослідний, проектно-конструкторський
та технологічний інститут мікрографії, м. Харків*

Науково-технічний рівень суспільства добігає тієї межі, коли його господарська діяльність несе серйозну небезпеку не тільки для екології, але і майбутньому людства в цілому. Функціонування десятків тисяч потенційно-небезпечних об'єктів (ПНО) ставить здоров'я та життя пересічних громадян в повну залежність від особливостей функціонування таких об'єктів.

Сьогодні поняття «функціональна безпека» ПНО, або об'єктів критичного використання отримало нормативне тлумачення в стандартах ISO/IEC як роль інформаційно-керуючих систем в забезпеченні безпеки об'єкта в цілому.

Сформувалося і активно розвивається у всьому світі науково-технічний напрям – «надійність», покликаний забезпечити безвідмовність, ремонтпридатність, довговічність і збереженість складних організаційно-технічних систем різного призначення на всіх стадіях їх життєвого циклу.

Іntenсивно формується система поглядів на «гарантоздатність» технічних систем, як комплексну здатність системи надавати послуги, яким можна оправдано довіряти.

Але всі ці підходи розглядають характеристики складних технічних систем та виробництв або з позицій обслуговуючого персоналу, або з позицій споживача їхніх послуг. Разом з тим, наслідки нештатних ситуацій на ПНО можуть досягати розмірів, які виходять далеко за межі такого об'єкта, а збитки оцінюватися набагато більше, ніж вартість самого об'єкта. Тому для фахівців оперативно-рятувальних служб, місцевих та центральних органів влади, фахівців з екологічних питань та простих пересічних громадян, що мешкають по сусідству з такими об'єктами в першу чергу цікавлять не показники надійності його роботи, а рівень його гарантованої безпеки для населення та навколишнього середовища.

Таким чином, актуальним стає питання опрацювання методології визначення гарантостійкості безпеки ПНО, розробки методів структурного аналізу небезпеки та оцінки ризику таких складних технічних та технологічних систем.